

Sprawozdanie z życia

DIECEZJI WROCŁAWSKIEJ

bp Ryszard Bogusz

Wysoki Synodzie.

Miniony rok rozpoczęliśmy, pełnym nadziei hasłem *Ja żyję i wy żyć będziecie* (Jan 14, 19b). Rok ten też ogłoszony był w naszym kościele "Rokiem wychowania Chrześcijańskiego". Z perspektywy chrześcijańskiej nie jesteśmy jeszcze gotowymi chrześcijanami, ale ciagle się nimi stajemy. Nasze życie to przecież nieustanne poznawanie, doświadczenie, przeżywanie, uczenie się, ćwiczenie i naśladowanie. Obowiązek chrześcijańskiego wychowania spoczywa nie tylko na rodzinie, lecz także na kościele, który działa przez nauczanie. Zaczyna się ono w szkołach niedzielnych, później na lekcjach religii i nauczaniu przedkonfirmacyjnym. Oczywiście nie zwalnia to rodziny od pomocy i współpracy. W Małym Katechizmie, na wstępie do każdej z pięciu części, Marcin Luter pisze: *Jak w prostocie nauczać powinien ojciec rodziny*. Te słowa Reformatora są dziś bardzo aktualne i godne przypomnienia.

Do rzeczywistości diaspory bez wątpienia należy trudność częstszego dostępu do macierzystej parafii, a przez to brak możliwości uczestniczenia w jej duchowym życiu, trudność w korzystaniu z porad duszpasterskich, bo od duszpasterza dzielą nas dziesiątki kilometrów, permanentny brak czasu, który wypchnięty jest nadmiarem obowiązków zawodowych. To wszystko rzutuje na uczestnictwo w życiu nabożeństwowym i kościelnym. To rzutuje na nasze chrześcijańskie wychowanie.

Z drugiej strony musimy sobie uświadomić fakt, że kościół, bez względu na trudności musi być misyjny i to nie tylko akcyjnie. Kościół nasz, tu w realiach diaspory, powinien być zauważalny, bo wtedy ma możliwość oddziaływania i inspirowania, ma możliwość towarzyszenia swoim wiernym i bycia świadkiem Chrystusa. Tylko wtedy spełni się postulat Ewangelii *być światłem i solą ziemi*.

Słusznie, że mimo wszystko stajemy przed wielką szansą dotarcia do tych, którzy chcą z naszych ust słyszeć o Chrystusie. Kościół nasz w swej nauce nadal jest bardzo atrakcyjny dla współczesnych, zagubionych duchowo. Patrzymy z optymizmem na jego przyszłość. Nie oglądajmy się wstecz, aby nie stać się "supem soli", ale trzymajmy się mocno "pługa" i wykonujmy sumiennie naszą pracę dla Królestwa Bożego. Od działania nie powinny nas powstrzymywać warunki albo okoliczności, bo tylko ten, który jest posłuszny wezwaniu Pana, może być Jego współpracownikiem lub współpracowniczką.

Cieszy nas fakt powołania przez Parlament Europejski i Narodowe Centrum Kultury, członka naszego Synodu Diecezjalnego - Janusza Witka, na jednego z sześciu Ambasadorów Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego. Wielu spośród członków naszego Synodu zajmuje eksponowane stanowiska w swoich środowiskach. Wspólnie, na różnych szczeblach budujemy dobry, przyszłościowy wizerunek naszego Kościoła. Jezus niejednokrotnie w swym Słowie przestrzega nas, abyśmy nie dali się zatrzymać przez przeszłość, ale byśmy działali dla przyszłości i to na każdym miejscu: w domu, w rodzinie, parafii, Kościele, kraju i w świecie. I nie traktujmy tych słów jako zbyt pompatycznych, bo każdy z nas, na swój sposób, może dołożyć swego serca do budowy Bożego Królestwa. Ono realizuje się tu i teraz. Również przez naszą diecezjalną służbę, która w minionym roku była przez naszego Pana obficie błogosławiona. Nie wypuszczaliśmy "pługa" z ręki. Jesteśmy bogatsi o nowe doświadczenia. Bogatsi o nowe świadectwa.

Sprawy administracyjne.

Dla porządku, przypominam, że diecezja wrocławska obejmuje trzy województwa: Zachodnio-Pomorskie, Lubuskie i Dolnośląskie. Na dzień 31 grudnia 2008, służbę w 16 parafiach pełniło: 7 proboszczów, 1 proboszcz pomocniczy, 8 proboszczów administratorów i 1 wikariusz. Na terenie diecezji - w Szczecinie, mieszka też 1 emerytowany duchowny. Trzy parafie diecezji: Legnica, Lubań i Tury dotowane są przez Konsystorz.

W roku sprawozdawczym dwie parafie: w Jaworze i Szczecinie ogłoszą wakans na stanowisko proboszcza.

Kancelarię diecezjalną i księgowość, w niepełnym wymiarze czasu pracy, prowadzi Małgorzata Leonarska.

Diecezja w dalszym ciągu jest w trakcie procesów rewindykacyjnych, które chociaż ciągną się już wiele lat, zdaje się, że tak szybko nie zostaną zakończone. Coraz bardziej odczuwa się niechęć władz państwowych do ich pozytywnego zakończenia. Podpisana wstępna ugoda z Gminą Legnica oraz wstępne porozumienie z Gminą Głogów i Bolesławiec - wciąż czekają na pozytywny finał. Podobne słowa zawarłem w sprawozdaniu za rok poprzedni.

Trzymamy też rękę na pulsie, gdy idzie o zaległość, dla czterech naszych parafii, ziemi. 11 maja złożyłem w tej sprawie wizytę Wojewodzie dolnośląskiemu. Poruszyłem również sprawy opieszałego działania związanego ze zwrotem naszego mienia w Legnicy i innych miejscowościach Dolnego Śląska. Otrzymałem zapewnienie pomocy. 3 czerwca, wraz z kuratorem dr. Maciejem Lisem, złożyliśmy wizytę Dyrektorowi Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa, w sprawie zaległego przydziału ziemi dla czterech naszych parafii. Spotkanie to, które było wynikiem

interwencji wojewody, prawdopodobnie w tym roku znajdzie swój pozytywny finał. Taką nadzieję wiążę również ze sprawą zwrotu mienia w Legnicy.

Diakonia.

Radości napawa fakt, że coraz więcej parafii prowadzi działalność charytatywną: stacje diakonijne, wypożyczalnie sprzętu rehabilitacyjnego, grupy wsparcia, dom opieki, przedszkola, szkoły, inicjatywy socjalne oraz wieloletnie akcje dobroczynne, to świadectwo, którym Kościół nasz potwierdza Słowo, które głosi z ambon. Musimy być czynni w miłości, bowiem miłość rodzi miłość wzajemną.

Mówimy często o znieczulicy społecznej, o braku miłosierdzia, o samotności. Owszem, ale z drugiej strony potrafimy odnajdywać w sobie swoje człowieczeństwo. Miniony rok przyniósł światu tak wiele tragedii. Wezbrane wody zalewały ludzkie domostwa, wichry zrywały ludziom dach nad głową, a ogień pożarów trawił dorobek całego życia. Natura ukazywała nam swe groźne oblicze. Co gorsza, sam człowiek podnosi rękę na swego bliźniego. Nowe wojny, zamachy terrorystyczne czy akty przestępczości, zasmucały oblicze naszego Ojca, a nasze życie przepełniały trwogą. Potrafiliśmy się wówczas wznosić na wyżyny i darem serca wspomagać najbardziej dotkniętych i pokrzywdzonych. Setki tysięcy ofiarodawców wspierały wszelkie akcje charytatywne, zarówno w kraju jak i za granicą. Myślę, że nie do końca jest z nami tak źle, tym niemniej módlmy się żarliwie za współczesny świat, który jest naszym wspólnym domem. Módlmy się za pojedynczych ludzi, aby nie dotykały ich nieszczęścia i tragedie. Modlitwa wierzyci może bardzo wiele. A do tej modlitwy dołączajmy zawsze czyn miłosierdzia, bo jak mówi nasz Pan Jezus Chrystus: "Cokolwiek uczynilibyście jednemu z tych najmniejszych moich braci, mnie uczyniliście". Więcej o diakonii diecezjalnej - w sprawozdaniu dyrektora diakonii diecezjalnej ks. Roberta Sitarka.

Ewangelizacja i misja.

To niezmiernie ważne, jeżeli nie najważniejszy odcinek działań Kościoła. Od dłuższego już czasu istnieje, szczególnie w diasporze świadomość, że nie można zamykać się w parafialnym getcie, ale trzeba otwierać się na współpracę z innymi i akceptować nowych członków parafii, niewywodzących się z ewangelickich środowisk od urodzenia. Taka postawa napotyka jeszcze na opory, niekiedy i uzasadnione, ale nie może ona stanowić wzorca. Rozwaga i mądrosć duszpasterska muszą być wystarczającym kryterium decydującym o otwarciu się w danym wypadku czy też nie, a nie automatyczne założenie, że nowi członkowie mogą być zagrożeniem. Wszelkie próby religijnego zamykania się, izolowanego niekiedy z odrębności kulturowej czy narodowej, są zjawiskami jeszcze groźniejszymi niż ewentualne skutki zagrożeń powstałych z pojawienia się nowych członków, nie do końca rozumiejących

specyfikę wyznania lub też oczekiwań od kościoła rzeczy, których od niego oczekiwać nie można.

Siedemnaście już lat diecezja nasza organizuje Ewangelizacyjne Tygodnie dla Rodzin w Karpaczu. Obok wieloletnich uczestników, pojawiają się nowi i to nie tylko z terenu diecezji. Cieszy nas to i mamy nadzieję, że ci wszyscy uczestnicy Tygodnia stają się dobrymi świadkami Chrystusa i Jego Kościoła.

Pełna informacja o działaniach ewangelizacyjno-misyjnych zawarta jest w sprawozdaniu przewodniczącego Diecezjalnej Komisji Ewangelizacyjno-Misyjnej ks. Edwina Pecha.

Młodzież.

To również ważny odcinek naszej służby w diecezji, choć mamy świadomość, że diaspora nie może liczyć na duże grupy młodzieży w parafiach liczących około stu osób. Tu konieczne wydają się być spotkania międzyparafialne i ogólnopolskie. Z radością przyjęliśmy Ogólnopolski Zjazd Młodzieży Ewangelickiej do Jawora. Uczestniczyło w nim ponad 800 osób. Już po raz piąty Zjazd odbył się na terenie naszej diecezji.

Jednym największych atrybutów naszej młodzieży powinno być poczucie własnej wartości. Wiem, że bardzo trudno jest o nie walczyć, odnaleźć samych siebie, być blisko siebie, gdy jest nas tak mało. Jeżeli jednak mamy wiarę, wewnętrznie pewność siebie, przekonanie, że to, w co wierzymy, jest prawdziwe i głębokie, da nam to ogromnie wewnętrznie siłę i satysfakcję. Ta siła przeniesie się potem na naszą zbiorowość, a z naszej zbiorowości również na innych, bo przecież żyjemy po to, aby dać jak najwięcej innym, pracujmy, rozmawiajmy z nimi, a także wspólnie cieszyć się i dzielić naszymi problemami. Z tego się bierze jedna z najważniejszych rzeczy w życiu - otwartość na innych ludzi, także na tych, którzy myślą nieco inaczej. Dzięki tej otwartości, młodzież stanie się bogatsza, bo każdy człowiek może wnieść w ich życie coś cennego. A więc pamiętajmy, być otwartymi na innych. To daje siłę potrzebną do przezwyciężania trudnych okresów w życiu. Jesteśmy krajem, wciąż na dorobku. Wielu młodych szuka pracy za granicą. Nie jest to dla naszego kościoła radosnym, choć rozumiemy sytuację. Próbujemy duszpastersko docierać do młodzieży poza granicami kraju, jednak nie jest to, to samo, co mieć ją w parafii.

Bliżej na temat życia młodzieży w diecezji mówi w swym sprawozdaniu Diecezjalny Duszpasterz Młodzieży ks. Rafał Miller.

Duszpasterstwo wojskowe.

Zainaugurowane w październiku 1995 r. Ewangelickie Duszpasterstwo Wojskowe pełni ważną rolę w służbie naszego kościoła. Wejście w struktury państwowe otworzyło wiele możliwości działania na tym polu. Zdajemy sobie sprawę z tego, że

liczba żo³nierzy wyznania ewangelickiego jest procentowo niewielka, jednak zapotrzebowanie na misyjne oddzia³ywanie w wojsku nie mo¿na przeceniaæ.

Szersze informacje na ten temat przedstawia sprawozdanie dziekana Ewangelickiego Duszpasterstwa Wojskowego 11skiego Okrêgu Wojskowego ks. pp³k Andrzeja Fobera.

Duszpasterstwo wiêzienne.

W celu lepszej s³u¿by wêród wiê¿niów, w czerwcu 1995 r. Konsystorz zbudowa³ struktury Ewangelickiego Duszpasterstwa Wiêziennego. Ten nowy rodzaj s³u¿by nie zawsze znajdowa³ w³aœciwe zrozumienie wêród niektórych ksiê¿y, a tak¿e wêród parafian. Czêsto uwa¿a siê, ¿e wêród wiê¿niów nie ma ewangelików. Tymczasem fakty mówi¹ coê innego.

Potrzebne jest zatem zainteresowanie tymi, którzy odbywaj¹ karê w wiêzieniach. Koniecznym jest docieranie z pos³ug¹ duszpastersk¹ nie tylko do swoich parafian, lecz do wszystkich, którzy potrzebuj¹ duchowego wsparcia i opieki. A przypadków takich jest bardzo wiele.

Wiêcej o tym Duszpasterstwie mówi, ks. Marcin Orawski w swym sprawozdaniu Diecezjalnego Duszpasterza Wiêziennego.

Kontakty miêdzynarodowe.

Od wielu lat diecezja i jej parafie utrzymuj¹ partnerskie kontakty z wspo³wyznawcami spoza granic naszego kraju. Na czo³o tych partnerstw wysuwa siê partnerstwo z Ewangelickim Koœciœem Berlina Brandenburgii i 11skich Górnych Æuczyc. W ramach tego partnerstwa organizujemy co roku Œwiêto Partnerstwa oraz, dwa razy do roku, kierownictwo diecezji spotyka siê roboczo z kierownictwem koœciœa regionu Goerlitz.

W tym roku mija dziesi¹ta rocznica partnerstwa z Ewangelickim Koœciœem Pomorza. Uroczystoœci odbêd¹ siê we wrzeœniu w Szczecinie. Postanowiliœmy o tym w czasie ubieg³orocznego spotkania w Warcinie z kierownictwem Koœciœa Pomorskiego i Rad¹ Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej naszego koœciœa.

W minionym roku, po obradach jesiennej sesji naszego Synodu Diecezjalnego, w czasie nabo¿eñstwa w Szczecinie, podpisany zosta³ akt partnerstwa z Ewangelickim Dziekanatem Wiesbaden.

Nadal wspo³pracujemy ze Stowarzyszeniem 11skich Joannitów, którzy na terenie naszej diecezji wspo³finansuj¹ Stacjê Socjalne.

¿yw¹ jest wspo³praca z Europejskim Centrum Ekumenicznym we Frankfurcie nad Odr¹, który w minionym roku poœwiêci³ swoj¹ siedzibê - odbudowany z ruin Koœciœa Pokoju. Najwa¿niejsz¹ jednak jest, moim zdaniem, bilateralna wspo³praca naszych parafii z partnerami zagranicznymi. Mo¿emy siê wzajemnie wiele uczyæ od siebie.

Myślę, że nasi partnerzy potrzebują nas, naszej otwartości, gościnności, a może przede wszystkim naszego świadectwa o Jezusie Chrystusie. My zaś, jako diaspora, w tych kontaktach budować możemy się tym, że nie jesteśmy sami, że mamy za sobą miliony ewangelików w świecie, którzy wierni nauce Reformatora krzewią Słowo Boże.

Ekumenia.

Najważniejszym zadaniem kościołów w Europie jest wspólne zwiastowanie Ewangelii, słowem i czynem, dla zbawienia wszystkich ludzi. Wobec szeroko rozpowszechnionej utraty orientacji, wyobcowania ze świata wartości chrześcijańskich, ale również wobec różnorodnych poszukiwań sensu życia, chrześcijanie stoją przed szczególnym wyzwaniem dawania świadectwa swej wiary. Świadectwo to wymaga zwiększonego zaangażowania i wymiany doświadczeń w zakresie katechezy i duszpasterstwa we wspólnotach lokalnych (parafiach). Równie ważne dla całego ludu Bożego jest wspólne przekazywanie Ewangelii opinii publicznej, z czym wiążą się odpowiedzialne zaangażowanie w sprawy społeczne i polityczne. To cytata z "Karty ekumenicznej" sygnowanej przez Konferencję Kościołów Europejskich i Radę Konferencji Episkopatów w Europie. To obliguje nas do ekumenicznej współpracy na wszystkich szczeblach. Są miejsca, gdzie współpraca ta przynosi owoce świadectwa o Chrystusie, ale są też regiony, w których ta współpraca kuleje bądź w ogóle jej nie ma.

Ze sprawozdań naszych duchownych wynika, że w dziedzinie współpracy ekumenicznej jest nieco lepiej, ale daleko jeszcze do ideału. Nie czekajmy na inicjatywy u innych, wychodźmy sami naprzeciw duchowi ekumenicznej współpracy. To właśnie ewangelicy, przed ponad stu laty rozpoczęli ruch, który wskazał na konieczność spajania tego, co rozbite i posamane, na wspólną modlitwę, która będzie odzwierciedleniem arcykapitańskiej prośby naszego Pana: "Aby wszyscy byli jedno". Jesteśmy realistami w tej dziedzinie, jednak pewna iskra idealizmu musi tkwić w nas.

Rok 2008 w parafiach naszej diecezji.

Rok 2008 obfitował w naszych parafiach wieloma ciekawymi uroczystościami i spotkaniami. Każda z nich dokładała wszelkich starań, by dawać dobre świadectwo o swoim kościele. Głównym zadaniem każdej parafii jest pielęgnowanie życia religijno-kościelnego. W tym też duchu prowadzone były wszystkie zajęcia parafialne. W każdą niedzielę i święta odprawiane były nabożeństwa główne, a w okresie adwentowym i pasyjnym, nabożeństwa wieczorne. W południowej części diecezji, księża, w okresie pasyjnym wymieniali się służbami. W większości parafii odbywały się godziny bądź spotkania biblijne i okolicznościowe. Koncerty w zabytkowych wnętrzach naszych kościołów, gromadziły setki osób, które po prostu dowiadywały

się czegoś więcej o parafii czy kościele. Nabożeństwa niewątpliwie stanowi najważniejszy punkt życia religijnego zboru. Cieszy fakt, że są one na ogół licznie, jak na nasze warunki, odwiedzane przez wiernych i co ostatnio, szczególnie daje się zauważać, przez wielu sympatyków spoza naszego kościoła.

Przypomnę, że na terenie diecezji działa siedem stacji diakonii, świadczących bezpłatne usługi pielęgniarsko-pielęgnacyjne, obsługując wielu naszych wiernych i tych wszystkich, którzy takiej pomocy potrzebują. Wiele parafii prowadzi wypożyczalnie sprzętu rehabilitacyjnego. W tej dziedzinie współpracujemy ze Stowarzyszeniem El'skich Joannitów i za tą współpracę jesteśmy bardzo wdzięczni.

Diecezja nasza, od czterech lat wydaje Rocznik Diecezjalny, który od samego początku redaguje ks. Marcin Orawski. Dziękujemy mu za to, że obok wielu obowiązków parafialnych i służby w duszpasterstwie więziennym, podjął się tego niełatwego zadania. Do księży diecezjalnych apeluje o większe zrozumienie dla sprawy i pomoc. Na kontynuacji tej dokumentacji wszystkim powinno nam zależeć. Ta, bowiem forma przekazu pozostanie jako archiwum dla następnych pokoleń.

Odstąpił mi od prezentacji w "Roczniku" sprawozdań parafialnych, gdyż przekazywane one są w różnej formie i zawartości. Pozostają one w archiwach parafialnych i archiwum diecezjalnym. Ja postaram się teraz w skondensowany sposób przedstawić najważniejsze, moim zdaniem, przedsięwzięcia wszystkich parafii w diecezji.

Parafia Gorzów.

Parafia współprowadzi Punkt Konsultacyjny Przeciw Przemocy "Zielony Kwadrat" świadczący pomoc prawną i psychologiczną ofiarom przemocy, oraz prowadzi szeroko zakrojone działania w społeczności lokalnej na rzecz mediacji jako sposobu rozwiązywania konfliktów. Od dwóch lat parafia uzyskuje razem z Fundacją E.F.O.P. środki od wojewody lubuskiego na szkolenia w/w tematyce.

Parafia zorganizowała międzynarodowy obóz dla gimnazjalistów w Gross-Pinow.

Dwaj członkowie parafii: Robert Piotrowski i Paweł A. Leszczyński, są autorami publikacji poświęconej historii reformacji na ziemiach Nowej Marchii a w szczególności miasta Landsberg /Gorzów Wlkp.

Jawor.

Do najważniejszych uroczystości parafialnych niewątpliwie należały trzy: w maju odbył się Diecezjalny Zjazd Chórów Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej, w którym uczestniczyły chóry i zespoły z Bydgoszczy, Kalisza, Koszalina, Rypina, Sopotu, Torunia i gościnnie z Karpacza; w czerwcu odbyła się uroczystość przekazania naczyń liturgicznych, które powróciły do Kościoła Pokoju po 50-ciu latach; we wrześniu odbył się

tu Ogólnopolski Zjazd Młodzieży Ewangelickiej, który zgromadził ponad 800 osób z całej Polski.

Parafia była też współorganizatorem XIV Jaworskich Koncertów Organowych.

Cieszy fakt, że ta niewielka liczbowo parafia daje świadectwo życia i działania w mieście i środowisku.

Jelenia Góra-Cieplice.

W swym sprawozdaniu, proboszcz, w obszerny sposób opisuje życie nabożeństwowe w parafii zwracając uwagę na pracę z dziećmi i młodzieżą. Tradycyjnie w święto Reformacji, bezpośrednio po nabożeństwie, jego uczestnicy udali się do tablicy pamiątkowej poświęconej upamiętnieniu byłego cmentarza, zrównanego z ziemią w latach 70-tych ubiegłego stulecia, aby zapalić światło na Lampie Pamięci.

W czerwcu odbyło się nabożeństwo ekumeniczne w Piechowicach z okazji poświęcenia kamienia pamiątkowego na miejscu zburzonego w 1967 roku Ewangelickiego Domu Modlitwy z 1748 r.

W ramach Cieplickich Koncertów Organowych odbyły się cztery koncerty.

18 maja po nabożeństwie diakonia cieplicka zorganizowała wystawę sprzętu rehabilitacyjnego. Niestety aura nie sprzyjała wystawie, padał deszcz i w związku z tym nie było zbyt wielu odwiedzających.

Karpacz.

Obszerne sprawozdanie, które otrzymałem z Karpacza, streszcze w sposób, zapewne niedoskonały, tym niemniej radości napawa mnie fakt, że ta niewielka w naszej diecezji parafia jest tak żywa i działająca misyjnie. Na szczególną uwagę zasługują w sprawozdaniu, informacje dotyczące ważnych działań: W lutym miały miejsce I Międzyparafialne Rekolekcje Pasyjne dla Kobiet. Organizatorem była parafia ewangelicko-augsburska Wang w Karpaczu. W rekolekcjach wzięło udział 25 par z parafii w Wałbrzychu, Jeleniej Góry-Cieplic oraz z Karpacza.

W dniach 16-24 sierpnia br. po raz siedemnasty odbył się w Karpaczu Tydzień Ewangelizacyjny dla Rodzin Diecezji Wrocławskiej. W gronie 122 uczestników znaleźli się przedstawiciele wszystkich diecezji.

Na uwagę zasługuje działalność Zespołu "Wang" oraz Chóru Ekumenicznego z Karpacza, które są już pieniżnymi zarówno w swojej parafii, jak i w innych parafiach, w kraju i za granicą.

We wrześniu odbyły się uroczystości z okazji 100-lecia poświęcenia dawnego kościoła ewangelickiego, obecnie katolickiego w Karpaczu. W ramach tego święta odbyło się ekumeniczne nabożeństwo z udziałem dawnych i obecnych mieszkańców Karpacza.

W ramach działań diakonijnych parafii zorganizowano grupę integracyjną, którą stanowi grupa osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich, o kulach oraz członkowie ich rodzin. Wielkim wsparciem są wolontariusze i opiekownicy z Diakonii Wang. Celem działania grupy osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin, jest uczestnictwo raz w miesiącu w imprezach kulturalnych i towarzyskich.

W ramach działalności Akademii Ewangelickiej Wang w Karpaczu odbyło się kilka spotkań z zainteresowanymi grupami. W sierpniu odbył się pierwszy w sezonie koncert organowy. Po wielu latach przerwy powrócono do organizacji koncertów organowych w kościele Wang. Parafia prowadzi również działalność międzynarodową poprzez partnerstwa międzyparafialne i spotkania okazjonalne.

Należy w tym miejscu życzyć parafii i jej proboszczowi dalszych owocnych działań, gdy budują one dobre imię naszego kościoła w tej misyjnej placówce.

Kłodzko.

Niewielka parafia ewangelicko-augsburska w Kłodzku, leżąca na terenie ziemi kłodzkiej liczy 50 członków, z których zaledwie kilku mieszka na miejscu. To powoduje, że podstawą pielęgnowania wspólnoty parafii, w tym głównie wspólnoty modlitwy, są nabożeństwa. Od wielu lat w ramach działalności diakonijnej parafia prowadzi stację wypożyczeń sprzętu rehabilitacyjnego.

W maju miało miejsce miłe uroczystości - sześćdziesiąta rocznica confirmacji byłych wychowanków Ewangelickiego Domu Dziecka w Żbikowicach. Z tej okazji odbyło się uroczyste nabożeństwo w kościele w Opolnicy. Sprawozdanie swoje proboszcz kończy optymistycznie: *Mamy głęboką wiarę w Boga i opatrzność. Wierzimy, iż w tym miejscu, w Kotlinie Kłodzkiej, nasza parafia, a w niej każdy z nas, zostaliśmy powołani do skądania świadectwa wierności Chrystusowi.*

Legnica.

Problemem zasadniczym parafii jest brak pomieszczeń i stabilizacji finansowej. Być może ten rok to zmieni. Życie parafialne skupia się wokół nabożeństw. Cieszy fakt, że w nabożeństwach uczestniczy coraz więcej sympatyków.

Jak co roku Kościół Mariacki był miejscem wielu koncertów: organowych, symfonicznych i chóralnych.

W minionym roku zaobserwowano zwiększony ruch turystyczny, w tym grup młodzieżowych szkolnej. W czasie tych wizyt proboszcz ma możliwość przedstawienia nie tylko wartości historycznych budynku, ale przede wszystkim dziejów i nauki kościoła luterańskiego.

Lubań.

Miniony rok był trzecim pełnym rokiem działalności parafii ewangelicko-augsburskiej w Lubaniu od czasu jej powołania do istnienia. Był to czas jej dalszego wielo-

kierunkowego rozwoju. Dotyczy to zarówno rozwoju struktury materialnej jak i wzrostu liczby wiernych. Cieszy fakt rozwijającej się pracy z dziećmi, których w tej niewielkiej parafii jest wiele.

W szczególny sposób parafia zaangażowała się w działalność diakonijną. Na mocy uchwały rady parafialnej podjętej w grudniu 2007 roku powołana została Diakonia Lubań, która już od pierwszych dni roku 2008 rozpoczęła swoją konkretną działalność poprzez różne projekty. Jednym z pierwszych kroków było zorganizowanie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego oraz pomoc dla szpitali, szkół i przedszkoli.

Niewątpliwie największym wydarzeniem kulturalnym w roku 2008, jak pisze w swoim sprawozdaniu proboszcz, był koncert Poznańskiego Chóru Chłopińskiego, który zgromadził wielu słuchaczy, a większość po raz pierwszy przekroczyła mury Ławicy ewangelickiej.

W maju, w Święto Zesłania Ducha Świętego odbyło się po raz pierwszy Święto Parafialne. W czasie uroczystego nabożeństwa do parafii przyjęte zostały 3 osoby.

Parafia prowadzi aktywne kontakty międzynarodowe.

Szczecin.

Dla mnie osobliwie ważne są nie tylko ewangeliczne "imprezy", ale najistotniejsza jest codzienność, która wypełniona jest szczerymi rozmowami indywidualnymi oraz w mniejszych grupach, modlitwą, życzliwością i szczerością. To właśnie ta otwartość ludzi sprawia, że wspólnota ewangelicka w Szczecinie jest tak szczególna. Tak rozpoczyna swoje sprawozdanie szczeciński duszpasterz. Następnie pisze o wielu ciekawych inicjatywach, które miały wymiar poza parafialny. Nawiązuje do stałych i regularnych zajęć w parafii: nabożeństw, spotkań biblijnych i młodzieliowych opisuje wydarzenia, które były ważne i potrzebne.

Kontynuowano akcję "Kiermasz Adwentowy" oraz "Co u Ciebie sycha". W sierpniu parafia zorganizowała "Tydzień dobrej nowiny", w którym uczestniczyły dzieci z naszej diecezji. Swoją działalność kontynuował chór parafialny.

W Trzebiatowie odbyło się uroczyste nabożeństwo z okazji 450 rocznicy śmierci reformatora Pomorza Jana Bugenhagena.

Swoją działalność kontynuowało Międzynarodowe Centrum Studiów i Spotkań im. Dietricha Bonhoeffera. Interesującym jest projekt zagospodarowania miejsca pamięci w Szczecinie Zdrojach (dawne Finkenwalde), jako "Ogrodu ciszy i medytacji". Jak pisze w swoim sprawozdaniu proboszcz, na szczególne wyróżnienie zasługuje "Ewangelizacja Satelitarna Pro Christ". W jego ocenie był to jeden z najważniejszych tygodni we wspólnym życiu parafii.

W październiku odbyło się spotkanie dla protestanckich nauczycieli z okazji Dnia

Edukacji Narodowej. Gościem parafii był diakon Aleksandra Białut-Kowalczyk.

Parafia organizowała też wiele koncertów i okazjonalnych spotkań.

Na uwagę, w sprawozdaniu zasługuje wielkie zaangażowanie wiernych we wszystkie parafialne przedsięwzięcia.

Syców i Międzybórz.

Od wielu już lat, przez osobę duszpasterza, te obie parafie są z sobą powiązane. W sprawozdaniu proboszcza zwrócić należy uwagę na dwie uroczystości. Pierwsza, to uroczyste nabożeństwo dziękczynne w Sycowie, z okazji zakończenia remontu organów. I druga, to uroczystość w Międzybórz. Tu szkoła podstawowa im. pastora ks. Jana Badury otrzymała sztandar.

Dużą wagę parafia przywiązuje do koncertów i spotkań przedstawiających kościoł ewangelicki.

Parafia prowadzi stację diakonijną.

Ławidnica

W roku wychowania chrześcijańskiego - pisze proboszcz - wszystkie formy pracy wychowawczej nabierały szczególnego znaczenia, aby uświadomić nam i dowartościować ów edukacyjny wymiar różnej działalności, jak ją podejmowaliśmy w naszej parafii. Innymi słowy, wychowanie w kościele realizowane było nie tylko poprzez działalność tradycyjnie określaną jako pedagogiczna np. szkoła niedzielna, lekcje religii, spotkania młodzieżowe, lecz również poprzez kaznodziejstwo, ewangelizację, duszpasterstwo, nieszychanie istotne w tym procesie studia biblijne czy zaangażowanie na polu charytatywno-diakonijnym.

W swoim sprawozdaniu proboszcz uwzględnił opis wielu wydarzeń, które miały miejsce w ubiegłym roku. Na szczególną uwagę zasługują wszelkie akcje promujące nasz kościół.

Ponad stu przewodników turystycznych i właścicieli biur podróży przybyło w sobotę 26 kwietnia 2008 roku na niecodzienne spotkanie pt.: "Odkrywamy Kościół Pokoju w Ławidnicy". W październiku zostało odbytych 10 spotkań ewangelickich przewodników turystycznych.

Zapoczątkowana w 2007 roku idea "Artystycznego Lata w Kościele Pokoju" w roku 2008 była kontynuowana, a nawet została wzbogacona o nowe formy działań. W 2008 roku projekt pt.: "Kulturalne Lato w Kościele Pokoju" spotkał się ze szczególnym wyróżnieniem ponieważ uzyskał patronat Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego. Zainicjowano projekt pt. "Usłysz muzykę największego drewnianego kościoła w Europie", którego celem jest pozyskanie środków na remont zabytkowego instrumentu organowego.

W lipcu i sierpniu w Hali Chrzostów Kościoła Pokoju można było obejrzeć wystawę

pt.: "Droga do Tolerancji - 300 lat ugody altransztadzkiej." Również w lipcu odbyła się 9. edycja Festiwalu Bachowskiego, Obóz epigraficzny oraz Warsztaty graficzne.

We wrześniu, w zabytkowym otoczeniu Kościoła Pokoju, wspaniałym rzeźbą, malarstwem i architekturą, spotkały się dwa światy: zachodnioeuropejska kultura i wiedza oraz mistyczna tradycja dżwięków Tybetu i części Azji. Okazją do tego szczególnego spotkania była "Biała Noc w Kościele Pokoju", której frekwencja przeszła najniższe oczekiwania organizatorów.

W listopadzie rozpoczęto projekt pn.: "Europejska Wyprawa śladami Christiana Czepki" Pierwszym etapem projektu było wydanie drukiem pamiątki Christiana Czepki pt.: "Podróż szwedzka". Promocji książki towarzyszył spektakl teatralny "Młodzi tak nie podróżują...".

Parafia prowadzi również działalność z dziećmi i młodzieżą oraz angażuje się w działalność diakonijną wobec najbardziej potrzebujących.

W tym miejscu należy również dodać, że aktywność Kościoła Pokoju została dostrzeżona przez Kapitułę Stowarzyszenia na Rzecz Promocji Dolnego Śląska, która przyznała parafii prestiżową nagrodę - "Dolnośląski Klucz Sukcesu". Nagroda została przyznana "za propagowanie dziedzictwa kulturowego oraz idei ekumenizmu".

Drugim wyróżnieniem, również w 2008 roku, został uhonorowany gospodarz Kościoła Pokoju - ks. radca Waldemar Pytel. Otrzymał on Medal Komisji Edukacji Narodowej, który jest nadawany przez Ministra Edukacji Narodowej za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania.

Wąbrzych.

Parafia, choć nieliczna, prowadzi również działalność parafialną i poza parafialną. Jako najważniejsze, duszpasterz przedstawia te wydarzenia, które jego zdaniem były ważne i budujące.

W kwietniu w gronie ekumenicznym zorganizowano satelitarny przekaz ewangelizacji z Katowic "ProChrist". W czasie ośmiu wieczorów obecnych było prawie 1000 osób.

W maju na terenie Wąbrzycha odbył się doroczny uroczysty zjazd Śląskiej Komturii Zakonu Joannitów. Zjazd odbywał się w zamku Książ, zakończeniem było nabożeństwo w naszym kościele.

W październiku odbyły się IV warsztaty muzyki gospel. W kościele odbył się koncert finałowy.

Kolejny raz przeprowadzono w kilku szkołach wąbrzyckich warsztaty z profilaktyki uzależnień, prowadzonych przez wolontariuszy CME.

20 grudnia w Kaplicy Księżej i sali balowej zamku Książ, parafia gościła ewangelików z sąsiednich zborów na tradycyjnym, międzyparafialnym wieczorze adwen-

towym. Uczestniczy³o w nim ponad sto dwadzieścia osób z Jawora, Łwidnicy, Cieplic, K³odzka i Legnicy wraz ze swoimi duszpasterzami.

Parafia prowadzi Stacjê Diakonijn¹ i wypożyczalniê sprzêtu rehabilitacyjnego.

Powo³ano te¿ formalnie do Źycia, Miêdzynarodow¹ Akademiej M³odych, która stanowi oddzia³ zamiejscowy Centrum Misji i Ewangelizacji.

Wroc³aw, parafia Opatrznoœci Bo¿ej.

Mimo i¿ parafia wroc³awska jest jednoczeœnie siedzib¹ diecezji, Źycie parafialne nie odbiega tu od ogólnie przyjêtych standardów. Regularne nabo¿eñstwa niedzielne i tygodniowe, nabo¿eñstwa m³odziêkowe i rodzinne, spotkania biblijne i spotkania seniorów, praca z dziećmi i m³odziê¹ oraz spotkania kobiet. Przy parafii istniej¹ dwa chóry i duszpasterstwo studentów. Dzia³aj¹: Klub Rodzica i Bractwo Turystyczne. Szeroko rozwiniêta jest dzia³alnoœæ muzyczna. Aktywnie uczestniczy parafia w Źyciu spo³ecznym miasta, a przez swoje centralne po³o¿enie jest miejscem czêstych spotkañ ekumenicznych.

Nadal kontynuowane by³y spotkania w koœciele z uczniami wroc³awskich szkó³. Od piêciu lat w programie prawie ka¿dego gimnazjum i liceum oraz wiêkszoœci szkó³ podstawowych znalaz³a siê tzw. ekumeniczna wêdrówka po Dzielnicy Czterech Łwi¹tyñ. W zwi¹zku z tym, kilka razy w miesi¹cu do naszego koœcio³a przychodzi³y grupy m³odziê¹y, aby wys³uchaæ prelekcji na temat historii i nauki koœcio³a ewangelickiego oraz dzia³alnoœci naszej parafii. Spotkania te by³y tak¿e okazj¹ do zadawania przez m³odziê¹ pytañ i do dyskusji na tematy zwi¹zane z naszym koœcio³em. Wed³ug naszych szacunków w ubieg³ym roku, podobnie jak w poprzednim, nasz koœció³ odwiedzi³a rekordowa liczba dzieci i m³odziê¹y - ponad 2000 osób.

Bardzo po¿yteczn¹ jest wspó³praca z Ewangelikaln¹ Wy¿sz¹ Szko³1 Teologiczn¹

Do najwa¿niejszych uroczystoœci parafialnych zaliczaj¹ mo¿na:

- 1.Nabo¿eñstwo ekumeniczne z okazji Tygodnia Modlitw o Jednoœæ Chrzeœcijan.
- 2.Nabo¿eñstwo z okazji Łwiatowego Dnia Modlitwy.
- 3.Nadanie przez prezydenta RP ks. Axelowi Lutrowi z Berlina, Z³otego Krzy¿a Zas³ugi.
- 4.Diecezjalny Zjazd Chórow.
- 5.Łwiêto Parafialne na zakoñczenie Roku Szkolnego.
- 6.Modlitwa ekumeniczna poœwiêcona pamiejci ewangelickiego teologa i filozofa Friedricha Schleiermachera.
- 7.Czynny udzia³ w gamie spotkañ Europejskiego Roku Dialogu Miêdzykulturowego.
- 8.Reformacyjne z ekumenicznym udzia³em wspólnot ewangelikalnych.
- 9.Kiermasz adwentowy, z którego dochód przeznaczony by³ na walkê z chorobami nowotworowymi wêród dzieci.

10. Opóatek parafialny.

11. Nabożeństwo wigilijne po raz siedemnasty transmitowane przez TVP Wrocław.

To tylko niektóre wydarzenia parafialne. Sprawozdanie proboszcza w sposób wyczerpujący informuje o wielu spotkaniach tematycznych, międzykonfesyjnych, o bogatych kontaktach międzynarodowych i partnerskich.

Wrocław, parafia św. Krzysztofa.

Niemieckojęzyczna parafia św. Krzysztofa obejmuje swoim działaniem teren Wrocławia i Dolnego Śląska. Nabożeństwa w języku niemieckim odprawiane są regularnie we Wrocławiu, Legnicy, Wałbrzychu, Ławidnicy, Lubaniu i Cieplicach.

Jak wynika ze sprawozdania proboszcza, w ostatnim czasie poważnie wzrosła liczba dzieci, które uczestniczą w lekcjach religii i w Szkółce Niedzielnej.

Tradycyjnie, w katolickie święto Bożego Ciała, parafia św. Krzysztofa zorganizowała Święto Diecezjalne przy Kościele Pamiłtkowym Króla Gustawa Adolfa, we Wrocławiu, na Sępolnie. Gościła też wiosenną sesję Synodu Diecezjalnego.

Rozwinięta jest służba odwiedzinowa oraz sprawnie działająca stacja socjalna. W roku minionym parafia wydawała informator parafialny "Gemeindebrief" w języku niemieckim, który dociera do wszystkich parafian oraz wysyłany jest pocztą do około 180 osób za granicą.

Ze względu na swoją specyfikę parafia prowadzi ożywioną działalność międzynarodową.

Zielona Góra.

W swoim sprawozdaniu proboszcz zwraca uwagę na życie nabożeństwowe, które toczy się zarówno w parafii jak i filiałach. Tam też regularnie odbywają się godziny biblijne. Parafia nadal utrzymuje ożywiony kontakt z członkami niemieckiej, starołuterańskiej parafii z Guben. Między innymi delegacja parafii uczestniczyła po raz kolejny w święcie parafialnym w Guben (czerwiec), była też rewizyta. W roku 2008 odbyły się spotkania zielonogórskiej Rady Parafialnej z radami z Guben i Blankenfelde, podczas których został opracowany plan współpracy.

Nadal we współpracy z parafią łaską są kontynuowane audycje religijne w lokalnym "Radiu Zachód", które są emitowane w drugą niedzielę miesiąca o godz. 7.50.

W maju parafia po raz kolejny była współorganizatorem X Międzywyznaniowego Przeglądu Pieśni Chrześcijańskiej. Warto podkreślić, że jest to jedyna impreza ekumeniczna, w której uczestniczą przedstawiciele zarówno kościołów zrzeszonych w PRE jak i kościoła rzymskokatolickiego, różnych wspólnot ewangelicznych i kościoła Adwentystów Dnia Siódmego. To, że spotkaliśmy się po raz dziewięćty dowodzi, że nasze kontakty stają się coraz bliższe.

Na p³aszczyŹnie kulturalnej parafia ewangelicko-augsburska w Zielonej G³rze, w ramach cyklu Wieczory Organowe u Luteran³w, zorganizowa³a koncerty organowe. Koncerty odbywa³y si³e w Koœciele Jezusowym w Zielonej G³rze wykorzystuj¹c najstarsze w mieœcie, zachowane w oryginalnym stanie, organy.

Zielonog³rska parafia we wsp³o³pracy z Rycerskim Stowarzyszeniem £¹skich Joannit³w prowadzi³a stacj³ diakonijn¹ udzielaj¹c¹ pomocy wszystkim potrzebuj¹cym.

W czerwcu delegacja parafialna uczestniczy³a w polsko-niemieckim nabo¿eñstwie ekumenicznym razem z dawnymi mieszkañcami w Smardzewie oraz, w analogicznym nabo¿eñstwie we wrzeœniu, w Rogoziñcu (6 wrzeœnia).

³ary.

W swym sprawozdaniu proboszcz zwraca uwag³e na to, ¿e na ¿ycie parafii sk³ada si³e przede wszystkim codzienna s³u¿ba duszpasterska i liturgiczna. W parafii ¿arskiej du¿ym problemem jest nadal ub³óstwo i bezrobocie. Wi³kszoœæ parafian jest w wieku emerytalnym z bardzo niskimi emeryturami. Tym ludziom w zakresie swoich mo¿liwoœci parafia pomaga.

Jak pisze w swoim sprawozdaniu proboszcz: *Parafia ¿arska z nielicznymi wyj¹tkami to zborownicy tradycyjnej wiary. Z racji wieku nie jest ju¿ mo¿liwe dotarcie ze œwie¿ym powiewem ewangelicznym. Istnieje natomiast potrzeba edukacji, cz³eœto na poziomie podstawowym. Dlatego w roku sprawozdawczym skoncentrowano si³e na przypomnieniu spraw elementarnych: Apostolicum, Ojczenasza, Dekalogu (w naœwietleniu katechizmowym Lutra). Tematyka ta wykorzystywana by³a na godzinach biblijnych oraz na lekcjach przygotowuj¹cych do konfirmacji. Ponadto kontynuowano wydawanie cotygodniowego biuletynu internetowego "Pok³osie - S³owo do Ciebie" z mo¿liwoœci¹ jego bezpiecznej prenumeraty na adres mailowy (obecnie ponad 3000 os³b), a tak¿e prac³e cosobotniego (w godz. 16-20) telefonu zaufania "Effata" i czynnego non-stop maila zaufania (effata@luteranie-zary.pl). Rozdawano kalendarze biblijne, dodatki Z Bibli¹ na co dzieñ oraz literatur³ religijn¹.*

Proboszcz szeœæ razy w roku nagrywa dla publicznego Radia Zach³d audycje "10 minut nad Bibli¹".

Jak pisze proboszcz: *Osoby przygotowuj¹ce si³e do zawarcia zwi¹zku ma¿¿eñskiego otrzymywa³y wsp³lnie specjalne tematyczne sms'y ze S³owem Bo¿ym.*

Kalendarium biskupa.

Dnia 1 marca w PEA œw. Krzysztofa we Wroc³awiu odby³a si³e wiosenna sesja naszego Synodu Diecezjalnego. Druga, tematyczna sesja odby³a si³e w dniach 13-15 paŹdziernika w Mi³dzyzdrojach. Wyk³ad na temat chrzeœcijañskiego wychowania w domu, szkole i koœciele wyg³osi³a diakon Aleksandra B³achut-Kowalczyk.

- 5 stycznia - uczestniczyłem w tradycyjnym opłatku dolnośląskich przewodników, do których skierowałem słowo pozdrowienia.
- 19 stycznia - spotkałem się z delegacją Stowarzyszenia na Rzecz Promocji Dolnego Śląska. Omawialiśmy sprawę opracowania historii Reformacji na Dolnym Śląsku.
- 5 lutego - uczestniczyłem w ekumenicznym poświęceniu kamienia węgielnego pod budowę przedszkola fundacji "Promyk słońca" w Wrocławiu.
- 19 lutego - spotkałem się z naukowcami wrocławskimi prezentując nasz kościół.
- 3 marca - w Weisswasser odbyło się spotkanie z kierownictwem kościoła Górnych Łużyc. Miało ono na celu omówienie współpracy i planów na przyszłość.
- 7 marca - tradycyjnie w pierwszy piątek marca odbyły się na terenie naszej diecezji nabożeństwa z okazji Światowego Dnia Modlitwy.
- 8 marca - w Sycowie odbyło się nabożeństwo dziękczynne z okazji zakończenia remontu organów. Wygłosiłem tam kazanie.
- 11 marca - złożyłem wizytę wojewodzie dolnośląskiemu, a tematem naszej rozmowy były zaległe sprawy rewindykacyjne, w tym sfinalizowanie przydziału czterem parafiom Dolnego Śląska ziemi. Jak wiadomo, co się w tej kwestii ruszyło.
- 11 marca - w tym samym dniu, we Wrocławiu uczestniczyłem w gali XIV Ogólnopolskiego Konkursu Nastolatków "Okiem wspaniałych". Jednym z nagród zdobyli uczniowie Ewangelickiego Centrum Diakonii i Edukacji.
- 13-15 marca - w Warcinie na Pomorzu odbyło się spotkanie Rad Diecezjalnych diecezji wrocławskiej i pomorsko-wielkopolskiej z kierownictwem Kościoła Pomorskiego. Tematem spotkania była rocznica 450-lecia śmierci Reformatora Pomorza Jana Bugenhagena, jak również plany dalszej współpracy. W przyszłym roku obchodzimy jubileusz 10-lecia partnerstwa. Uroczystości odbędą się w Szczecinie.
- 28-30 marca - w Warszawie obradował Synod Kościoła.
- 3-6 kwietnia - we Wrocławiu odbyło się seminarium diakonijne ze wspólnotą Braci i Sióstr z Johannesstift z Berlina.
- 10 kwietnia - Towarzystwo Biblijne w Polsce zorganizowało spotkanie - "Dzień Biblii" we Wrocławiu.
- 12 kwietnia - w ramach Chrześcijańskiego Tygodnia Społecznego wziąłem udział w panelu dyskusyjnym p.t. "Co dzieło oznacza Solidarność".
- 13 kwietnia - w siedzibie Towarzystwa Edyty Stein wziąłem udział w panelu dyskusyjnym pt. "To co nas łączy - podstawy dialogu". Obok mnie w panelu wzięli udział: metropolita wrocławski abp Marian Gońbiewski, abp Jeremiasz, rabin Icchak Rapoport oraz muzumański Imam.
- 19 kwietnia - wziąłem udział w uroczystościach 68 rocznicy zbrodni Katyńskiej. Wieczorem w Synagodze brałem udział w Seder Pesach.

- 20 kwietnia - w niedzielę Cantate odbył się we Wrocławiu Diecezjalny Zjazd Chórów. Uczestniczyli dwa chóry z Karpacza, dwa z Wrocławia oraz soliści. Gościem honorowym był chór kościółka czesko-braterskiego z Pragi.
- 23 kwietnia - w Sycowie odbyła się diecezjalna Konferencja Książy.
- 27 kwietnia - we Wrocławiu, a dwa dni wcześniej w Łowidnicy odbyło się spotkanie autorskie z ks. dr. Henrykiem Czemborem.
- 28 kwietnia - Rada Diecezjalna wizytowała parafie w Łarach.
- 29 kwietnia - wraz z ks. Waldemarem Pytlem odbył się rozmowy z prezydentem i starostą w Łowidnicy. Tematem rozmowy było zagospodarowanie Placu Pokoju.
- 5 maja - wzięli udział w uroczystościach rocznicy Konstytucji 3 Maja. Odbyły się one w operze wrocławskiej.
- 8 maja - wraz z ks. Waldemarem Pytlem wzięli udział w uroczystościach biskupa pomocniczego diecezji łowidnickiej - ks. Adama Bańbucha.
- 14 maja - we Wrocławiu odbyła się misja uroczysta. W czasie wieczornej modlitwy w kościele Opatrzności Bożej wojewoda dolnośląski odznaczył Złotym Krzyżem Zasługi ks. Axela Lutra z Berlina.
- 16-18 maja - wraz z ks. dyr. Robertem Sitarkiem, ks. Waldemarem Pytlem oraz dyr. Witoldem Grzesiakiem, wzięli udział w uroczystościach poświęcenia nowego Centrum Parafialnego i Diakonijnego w Koszalinie.
- 19 maja - wraz z ks. Tomaszem Stawiakiem oraz grupą Centrum Misji i Ewangelizacji spotkali się z burmistrzem Jawora w sprawie organizacji Ogólnopolskiego Zjazdu Młodzieży Ewangelickiej.
- 22 maja - w parafii św. Krzysztofa we Wrocławiu odbyło się Święto Diecezjalne z okazji pamiętki króla Gustawa Adolfa. W czasie nabożeństwa kazanie wygłosił ks. radca Waldemar Pytel, a gościnnie śpiewał chór z parafii w Bydgoszczy.
- 23 maja - w Jaworze odbył się Diecezjalny Zjazd Chórów Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej. Goście skorzystali z możliwości zwiedzenia ziemi dolnośląskiej z jej pięknymi zabytkami.
- 25 maja - z okazji Zjazdu Rycerskiego Joannitów w Książu, w czasie niedzielnego nabożeństwa w Wałbrzychu wygłosił kazanie.
- 30 maja - odbyło się posiedzenie Rady Diecezjalnej.
- 31 maja - w ramach święta szkół Ewangelickiego Centrum Diakonii i Edukacji międzynarodowa delegacja Rotarian przekazała na rzecz Centrum sprzęt rehabilitacyjny.
- 3 czerwca - wraz z dr. Maciejem Lisem spotkali się z dyrektorem Agencji Własności Ziemi Państwa w sprawie ziemi dla czterech parafii.
- 7-8 czerwca - we Wrocławiu gościła, w ramach partnerstwa delegacja z Wiesbaden. W czasie nabożeństwa ks. dziekan Hans-Martin Heinemann wygłosił

- kazanie. W tym samym czasie w Wiesbaden gościła delegacja naszej diecezji z ks. Wiesławem Suchorabem i ks. Cezarym Królewiczem.
- 11 czerwca - wraz z księżmi naszej diecezji uczestniczyłem w uroczystościach 100-lecia byłego kościoła ewangelickiego w Legnicy (obecnie ul. Jacka). W czasie nabożeństwa wygłosiłem kazanie.
- 12 czerwca - wraz z ks. Rafałem Millerem wziąłem udział w uroczystości nadania szkole im. ks. Jerzego Badury sztandaru. Wygłosiłem słowo pozdrowienia.
- 19 czerwca - wziąłem udział w Europejskim Forum Obywatelskim we Wrocławiu.
- 20 czerwca - wraz z ks. Mirosławem Wolą uczestniczyłem w poświęceniu Kościoła Pokoju na Ekumeniczne Centrum Europejskie we Frankfurcie n/Odr.
- 22 czerwca - wziąłem udział w dziękczynnym nabożeństwie z okazji 50-lecia odbudowy kościoła św. Krzysztofa we Wrocławiu.
- 23-25 czerwca - w Wiele Jaworniku odbyła się Ogólnopolska Konferencja Duchownych.
- 27-29 czerwca - w Bratysławie odbyło się Spotkanie Czterech Narodów, w którym uczestniczyły grupy z naszej diecezji.
- 28 czerwca - wraz z abp Henrykiem Muszyńskim z Gniezna oraz ks. Mirosławem Wolą uczestniczyłem w nabożeństwie ekumenicznym w Lebus k/Frankfurtu, z okazji kolejnej, ekumenicznej pielgrzymki Gniezno-Magdeburg.
- 29 czerwca - w Jaworze, w czasie uroczystego nabożeństwa, bp Schundehütte przekazał parafii naczynia liturgiczne, które po wojnie znalazły się w Berlinie.
- 30 czerwca-2 lipca - wraz z dyrektorami diakonii diecezjalnych złożyłem wizytę w Eurodiakonii w Brukseli.
- 19 lipca - uczestniczyłem w konferencji w Łwidnicy poświęconej "Europejskiej wyprawie śladami Christiana Czapki".
- 16-24 sierpnia - na Wangu odbył się XVII Ewangelizacyjny Tydzień dla Rodzin, który zorganizowała Diecezjalna Komisja Ewangelizacyjno-Misyjna.
- 23-29 sierpnia - odbył się międzynarodowy obóz dla naszej młodzieży w Groß Pinnow /Schwedt, który prowadzili: ks. Mirosław Wola z małżonką.
- 30 sierpnia - w Niederseifersdorf odbyło się spotkanie partnerskie z kościołem Ewangelickim Górnych Łużyc.
- 1 września - uczestniczyłem w rozpoczęciu Roku Szkolnego w naszym "Cekironie".
- 6 września - w kościele pamiątkowym Gustawa Adolfa we Wrocławiu odbyło się nabożeństwo wojskowe z okazji święta Ewangelickiego Okręgu Wojskowego. Kazanie wygłosił bp gen. Ryszard Borski.
- 10 września - we Wrocławiu odbyła się Konferencja Diecezjalna Księży.
- 12 września - w Archiwum Państwowym we Wrocławiu wziąłem udział w otwarciu wystawy "Uгода Altranstadzka".

- 13 września - w Karpaczu odbyło się uroczyste nabożeństwo ekumeniczne z okazji 100-lecia byłego kościoła ewangelickiego. Uczestniczył w nim ks. Edwin Pech. Przesłano list z życzeniami.
- 26-28 września - w Jaworze odbył się (po raz pierwszy na terenie naszej diecezji) Ogólnopolski Zjazd Młodzieży Ewangelickiej.
- 27 września - ks. Cezary Królewicz reprezentował mnie na koncercie w Wolinie. Koncert odbył się z okazji jubileuszu 450-lecia śmierci Jana Bugenhabena.
- 6 października - odbyło się spotkanie Rady Diecezjalnej.
- 16 października - wzięliśmy udział w uroczystościach jubileuszowych 85-lecia urodzin ks. kardynała Henryka Gulbinowicza.
- 17-19 października - odbył się w Bielsku-Białej Synod naszego kościoła.
- 24-26 października - w Międzyzdrojach odbył się Synod Diecezjalny, w którym uczestniczyła delegacja Synodu Dziekanatu ewangelickiego z Wiesbaden. W czasie niedzielnego nabożeństwa w Szczecinie (kazanie wygłosił ks. dziekan Hans-Martin Heinemann) podpisaliśmy umowę o partnerstwie.
- 27 października - we Wrocławiu obradowała Rada Diakonii Kościoła.
- 30 października - we Wrocławiu odsłonięto Pomnik Cmentarzy wrocławskich.
- 8 listopada - uczestniczyłem w uroczystości 50-lecia Klubu Inteligencji Katolickiej.
- 13 listopada - z Januszem Wittem uczestniczyłem w Synodzie Berlina Brandenburgii i Śląskich Górnych Łużyc.
- 17 listopada - Rada Diecezjalna spotkała się w Łowidnicy z kierownictwem kościoła Goerlitz.
- 20 listopada - we Wrocławiu odbyły się uroczystości 240-lecia urodzin teologa ewangelickiego Friedricha Schleiermachera.
- 21 listopada - wraz z ks. dyr. Robertem Sitarkiem spotkałem się w Warszawie z kierownictwem Diakonisches Werk z Niemiec.
- 24 listopada - odbyła się wizytacja parafii Jawor.
- 25 listopada - wraz z ks. radcą Waldemarem Pytlem uczestniczyliśmy w przyznaniu bp. Wolfgangowi Huberowi z Berlina tytułu doktora h.c. CHAT.
- 30 listopada - uczestniczyłem w otwarciu Wigilijnego Dzieła Pomocy Dzieciom. Uroczystość odbyła się w Katedrze prawosławnej w Warszawie.
- 1 grudnia - uczestniczyłem w uroczystości 10-lecia Województwa Dolnośląskiego.
- 10 grudnia - uczestniczyłem wraz z ks. Marcinem Orawskim w spotkaniu z Dalajlamą, które miało miejsce podczas jego pobytu we Wrocławiu.
- 17 grudnia - we Wrocławiu odbyło się wieloletnie spotkanie księży naszej diecezji.
- 19 grudnia - uczestniczyłem w spotkaniu wieloletnim szkół w Ewangelickim Centrum Diakonii i Edukacji.

24 grudnia - z ks. Marcinem Orawskim prowadziliśmy nabożeństwo wigilijne transmitowane przez trzeci program TVP Wrocław.

31 grudnia - rok zakończyłem nabożeństwem spowiednio-komunijnym i modlitwą o Boże błogosławieństwo na rok przyszły.

Sprawy finansowe.

Sprawy finansowe omawia sprawozdanie finansowe. Diecezja nie była jednostką dotowaną przez Konsystorz, a większość kosztów administracyjnych pokrywanych było przez parafie wrocławskie.

Dane statystyczne.

Przełajcie dane statystyczne, które w całości poznali nasi Synodali, z radością można zauważyć wzrost liczby wiernych oraz znaczny wzrost osób przystępujących do sakramentu Komunii Świętej.

Zakończenie.

Jak widać z powyższych danych, parafie naszej diecezji prowadziły ożywioną działalność. Jeszcze raz potwierdza się to, co staram się zawsze przypominać, że nawet najmniejsze parafie są w stanie rozwijać się duchowo, a co za tym idzie, wychodzą ze swoimi propozycjami na zewnątrz. Przypomina się zasada ap. Pawła z Listu do Filipian (1,18a): ***Lecz o co chodzi? Byle tylko wszelkimi sposobami Chrystus był zwiastowany.***

Jeszcze przed dziesięcioma, piętnastoma laty nie byliśmy dostrzegani, dzisiaj kościół nasz jest większością społeczeństwa znany, a przez wielu wysoko oceniany. Nie wolno jednak osiadać na laurach, ale intensyfikować wszelkie działania mające na celu przybliżenie społeczne i religijne wartości, które przyniosła z sobą Reformacja.

Wiele parafii weszło w cykl "Dekady Lutra" - dziesięciolecia, które ma nas przygotować do uroczystości 500 rocznicy upamiętniającej początek Reformacji 1517 roku. Z radością przyjmuję fakt, że w wielu miejscach w Dekadę tę wpisuje się również kościół rzymskokatolicki.

Współpraca z władzami samorządowymi stanowi ważny odcinek naszej służby parafialnej. W różnych miejscowościach jest różnie, od daleko idącej współpracy po zupełny brak zainteresowania nią. Cieszy mnie pozytywne opinie władz samorządowych o naszych duchownych z którymi współpracują. Wskazują na dużą ich otwartość, szczerłość i zaangażowanie w sprawy społeczne. Chętnie słucham takich opinii, gdyż budują one dobry wizerunek naszej diecezji i całego kościoła.

W tym miejscu serdecznie dziękuję wszystkim księżom za ich trud i zaangażowanie w rozwój naszych parafii. Dziękuję Radom Parafialnym, których społeczna służba przynosi zawsze dobre owoce. Dziękuję Radzie Diecezjalnej, która z pełną

odpowiedzialności¹ podejmuje decyzje mające na celu dobro diecezji i Kościoła. Pragnę również podziękować przewodniczącym naszych komisji diecezjalnych oraz duszpasterzom środowiskowym. Wasza służba jest niezmiernie ważnym odcinkiem pracy diecezjalnej, a niekiedy i ogólnokościelnej.

Dziękuję Wam - Synodowi, którzy w pozytywny sposób oddziałujecie na życie naszej diecezji, a tworząc zgrany zespół ludzi, służycie Bożej sprawie. Dziękuję również za wasze modlitewne wsparcie.

Szczególne podziękowania kieruję pod adresem ks. radcy Waldemara Pytla, który w czasie mojej choroby zastępował mnie i wziął¹³ na siebie wiele obowiązków reprezentacyjnych.

Oby dobry Bóg nadal miał nas w Swojej opiece. A imię Jego niech będzie błogosławione.

bp Ryszard Bogusz
zwierzchnik Diecezji Wrocławskiej
Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP